

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istorია

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

Cap. IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

Deum penitus tollit. Unus Rex, euf- A que sermo & regia lex una; quæ non verbis ac syllabis enuntiatur; nec in chartis aut tabulis perscripta; temporis longinquitate corrumpitur; sed vivus ac per se subsistens Dei sermo; qui omnibus qui sub ipso & post ipsum sunt, patris regnum disponit atque ordinat. Hunc cælestes ambiunt exercitus, & infinita angelorum militia Deo ministrantium; turmæ item innumera- biles militiæ supra mundum posita, & invisibilium spirituum; qui intra cæli septa residentes, totius mundi ordi- nem ac dispositionem curant. Quo- rum omnium Dux ac Princeps est, regi- us Dei sermo, velut quidam summi Im- peratoris Præfectus. Hunc Magistrum militiæ; magnum Pontificem; Prophe- tam Patris; magni consilii nuntium; pa- ternæ lucis splendorem; unigenitum fi- lium, aliisque huiusmodi innumeris vo- cabulis sacra Theologorum appellant oracula. Quem quidem vivum sermo- nem, legem ac sapientiam, omnique bo- ni complementum Pater cum constituisset; cunctis qui imperio suo subiacent, summum hoc bonum muneris loco do- navit. Ille verò cuncta permanens & ubique; incedens, & patris beneficia copiose in universos extendens, usque ad ipsa quæ in terris degunt ratione prædita animalia, similitudinè regii principatus produxit; hominis animum ad imaginem ipsius formatum divinis exornans facultatibus. Idcirco hominis animus alias quoque virtutes divina quadam deriva- tione participat. Solus enim sapiens est is, qui solus etiam est Deus. Idem solus natura bonus; solus fortis & potens. Idem iustitiæ procreator; pater rationis atque sapientiæ; fons lucis ac vitæ; veritatis ac virtutis dispensator; ipsius denique imperii & principatus omnis ac po- testatis auctor. Verum unde homini- bus datum est hæc nosse? quis hæc mor- talium auribus annuntiavit? Unde carnali linguæ id concessum est, ut res à carne & corporis mole semotas lo- queretur. Quis invisibilem regem propius intuitus, has in illo dotes ac virtutes vidit? Etenim elementa quidem affinitate cum corporibus conjuncta, & res ex iisdem elementis composita, corporis sensibus percipiuntur. Verum nemo unquam invisibile illud regnum quo cuncta gubernantur, corporis oculis se vidisse gloriatus est: nec mortalis natura, sapientiæ pulchritudinem

CAP. IV.

ὡς γὰρ ἄθεον τὸ πολυθεον· εἰς βασιλεὺς καὶ ὁ τέτατος λόγος καὶ νόμος βασιλικός, εἰς ἡμασι καὶ συλλαβαῖς ἐκφωνηθῆναι, καὶ ἰστογραφαῖς καὶ σήλαις, χρόνος μὴ κεί ἀπαυμά- νος. ζῶν δὲ καὶ ὑφεσώς Θεὸς λόγος, τοῖς ὑπὸ αὐτὸν καὶ μετ' αὐτὸν ἅπασιν, τὴν δὲ πατρὸς δια- ταγήν κληθεὶς βασιλείαν. στραπαῖ δ' ἐτέροις ἐργάριοι περιπολοῦσι, μυριάδες τε ἀγγέλων Θεῶ λατρευτῶν, πλήθη τε στρατοπέδων ἐπιπέσομις, τῶν τε εἰσὺν ἑρανῶν πνεύματων ἀφανῶν, τῆν τε πάντος κόσμου τάξιν διακρο- μῶν ὧν πάντων ὁ βασιλικὸς καθήγεινος λόγος, οἷα τις μεγάλης βασιλείας ὑπαρχῆς ἀρχιστάτηγον αὐτὸς καὶ ἀρχιερέα μεγα- πρεσβυτέρω τε τε πατρὸς καὶ μεγάλης βασι- λῆς ἀγγελοῦ, φωτὸς τε ἀπαύσασμα πα- τρικῆ, μονογενῆ τε υἱόν, καὶ τέτων ἕτερον με- εἰα θεοπρεσβυτῶν ἀναφανῶν θεολόγῳ φη- ναι· ὃν δὴ ζῶντα λόγον καὶ νόμον καὶ σοφίαν ἀγαθῶν τε πνεῦμα πάντος ὁ γεννησας ἰ- ποσησάμηνος μέγιστον, ἀγαθὸν δόμα τοῦ ἐ- ποτῶν βασιλείαν πᾶσιν ἐδωρήσασθαι δὲ ὁμο- κων τὰ πάντα, πάντη τε Ἰησοῦ ὁμοῦ καὶ τῶν τε δὲ πατρὸς χάριτος ἀφ' ὅθεν ὁμοῦ καὶ εἰς πάντα, μέχρι καὶ τῶν ἐπιγῆσι λογικῶν τῆς βασιλικῆς δυναστείας ἐξέτενε μίμημα, θεικαῖς δυνάμεσι τῶν εἰκόνων τῶν αὐτῶν πε- ποτηθῆναι ἀνθρώπων ψυχῶν καὶ ἀποσπασθῆναι ἐνθεν αὐτῆ καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν ἡ κοινῶν, θεικῆς ἐξ ἀπορροίας περὶ εἰσι. μόνος ὁμοῦ σοφός ὁ καὶ Θεὸς μόνος. ὁ δ' αὐτὸς τῆν ἐσθίαν ἀγαθῶν μόνος. ἰσχυρὸς δὲ δυνατὸς αὐτὸς με- νος καὶ γεννητῶν μῶν αὐτῆς δικαιοσύνης πάντες δὲ λόγος καὶ σοφίας, πηγὴ τε φωτὸς καὶ ζωῆς, ἀ- ληθείας τε καὶ ἀρετῆς ταμίης. καὶ δὴ βασιλείαν αὐτῆς, ἀρχῆς τε πάσης καὶ ἐξουσίας καθήγει- μων. ἀλλὰ ταῦτα πόθεν ἀνθρώποις εἰδῆσθαι; τίς δ' ἀκοῆ θνητῶν ταῦτα ἀκηκόησθε; πόθεν δὲ γλώττη σαρκὸς, τὰ σαρκῶν ἀλλότρητα καὶ σαματῶν, ἀποφθέγγεται; τίς τοῖ ἀφανῶν βασιλείαν διοικήσας, ταύτας ἐν αὐτῶν κατὰ δὲ δυνάμεις; αἰδοῦσθαι μὴ γὰρ σωμάτων, ἀ- δελφά σοχεῖα τὰ ἐκ τέτων συγκείμενα καταλαμφάνεται; ἀλλ' ἐδὲς πῶ σωμα- των ὀφθαλμοῖς τὴν καὶ πάντων ἀφανῶν βασι- λείαν ὄψαι ἀβυσσῶν, ἐσσημνωτῶν ἐδὲ θνητῆ φύσιν τὸ σοφίας κατεῖρησε καὶ ἄλλοις

δὲ σαρκῶν αἰδῆσαι τὸ δικαιοσύνης ἐνεῖδε πρό-
 σωπον· ἐνόμα δ' ἀρχῆς καὶ βασιλικῆς ἐξου-
 σίας· πόθεν ἀνθρώποις ὑπεισηλθεν ἔννοια· πό-
 θεν αὐτοκρατορικὴ δύναμις, τῷ σαρκὶ καὶ αἵ-
 ματι πεπιηδύρω· τίς δὲ τὰς ἀφανεῖς καὶ ἀ-
 ρηματίστους ἰδέας, καὶ τὴν ἀσώματον καὶ ἀρ-
 ηματίστον ἔσσαν, τοῖς ἐπὶ γῆς ἐξηγόρευεν·
 ἀλλ' ἡ ἀρα τῶν εἰς ἐξουλιωδῆς, ὁ δὲ πᾶν-
 τῶν ἡκῶν ἔ· Θεὸς λόγος· ὁ τῆς ἐν ἀνθρώποις
 λογικῆς καὶ νοεραῖς πατὴρ ἔσσης. μόνος μὲν ἔ·
 πατὴρ ἔ· θεότητος ἐξουλιωδῆς. τοῖς δὲ σφε-
 τέρους ἐκ γόνους, τὰς πατρικὰς ἀπορροίας ἐ-
 παρδῶν ἐνθεν ἀπασιν ἀνθρώποις, ἐλλοισιν ὁ-
 μῶν καὶ βαρβάρους, οἱ καὶ φύσιν αὐτομαθεῖς
 λογισμοὶ. ἐνθεν λόγος καὶ σοφίας ἔννοια. ἐνθεν
 φρονήσεως καὶ δικαιοσύνης ἀπέρματα. ἐνθεν αἰ-
 τῶν τεχνῶν καταλήψεις. ἐνθεν ἀρχῆς ἑπιστή-
 μη. σοφίας τε φίλον ὄνομα, καὶ σεμνὸς φιλο-
 σόφου παιδείας ἔρωσ· ἐνθεν ἀγαθὸ παντός
 καὶ καλὸ γινώσκεις. ἐνθεν αὐτὴ φαντασία Θεοῦ, καὶ
 βίβλος θεοσεβείας ἐπάξιον· ἐνθεν ἀνθρώπων
 βασιλείας ἰσχυρὸς καὶ κρατὶς ἀμαχῶν τῶν ἐ-
 πί γῆς ἀπάντων. ὡς δὲ τὸν κατ' εἰκόνα Θεοῦ
 καὶ κατ' ὁμοίωσιν ἐν ἀνθρώπων ψυχῇ χαρακ-
 τῆρα. λόγος ὁ τῶν λογικῶν ὑφίστη πάσης, βα-
 σιλικὸν τε τῆτο τὸ ζῶον ἀπειργάζετο, μόνον
 τῶν ἐπί γῆς βασιλεύειν καὶ βασιλεύειν ἀμείψ-
 ῆσαι ἀνάδξας, ἀπειργάζετο τε καὶ ἀπειργα-
 ζετο ἐνθεν δὲ τῆς ἔρανης βασιλείας τῶν
 ἐπιγγεληδύλων ἐλπίδα, δι' ἡ καὶ ἀφίεται,
 ἀπὸ τοῖς τε εἰς ὁμιλίαν ἐλθεῖν αὐτὸς ὁ τῶν παί-
 δων ἐκ ἀπώκει πατῆρ, τὰ δ' αὐτὸ γέω-
 γῶν ἀπέρματα καὶ τὰς ἀνωθεν ἀνανεωμένους
 χροηγίας, ἔρανης μετέξεν βασιλείας, τοῖς
 πᾶσιν ἐνηγεῖται ἐβ. ἐνάλει τε καὶ παρεκάλει
 πρὸς τῶν ἀνω πορείαν ἐντεπέεις εἶναι, τῶν
 ἐπάξιον σολὴν τῆς κλήσεως ὡς ἀκατασάμε-
 νους. ἐπλήρη τε ἀρρήτων δυνάμεων τὴν σύμπα-
 σαν ὅσσην ὁ ἡλιος ἐφορεῖ, τὰ κηρύγματος.
 τῶ τῆς καὶ γῆν βασιλείας μιμήματι, τὴν ἐρά-
 νων ἐκτυπέμενος. ἐφ' ἣν καὶ ἀπεύδειν τὸ πᾶν
 τῶν ἀνθρώπων παρρημῶ γενεῶν, ἀγαθὴν ἐλ-
 πίδα ταύτην ἀπεδέδεικται. Ἡς ὁ μὲν τῶ
 Θεοῦ φίλος ἐνθεν ἦδη μετέξεν, αἰετὶς ἐμφύτοις
 τῶ Θεοῦ κοσμηθεῖς ἀρεταῖς, καὶ τὰς ἐνεῖθεν ἀ-
 πορροίας τῆ ψυχῆ καταδεδεγμένον·

A intelligentiā unquam comprehendit?
 Quinam verò justitiæ vultum carnis
 oculis aspexit? Unde legitimi imperii
 & regie potestatis notio hominibus ob-
 lata est? Unde imperialis potentia,
 homini ex carne & sanguine compa-
 cto? Quis invisibilem & figuræ omnis
 expertem formam, quis incorpoream
 externique carentem lineamentis sub-
 stantiam, mortalibus exposuit? Unus
 certè horum interpretis fuit, per
 omnia permanens Dei sermo. Qui ra-
 tionalis & intellectualis substantiæ quæ
 in hominibus conspicitur, pater est ac
 procreator: qui cum solus patris cohae-
 reat Divinitati, filios suos paternis efflu-
 xibus rigat. Hinc universis hominibus,
 Græcis pariter & Barbaris, naturales si-
 ne ullius magisterio ratiocinationes:
 hinc rationis ac sapientiæ notionēs:
 hinc prudentiæ ac justitiæ semina: hinc
 artium comprehensio: hinc virtutis sci-
 entia, & nomen philosophiæ, & venerā-
 dus amor sapientiæ. Hinc omnis boni
 honestique cognitio. Hinc ipsius Dei
 efficta in animo imago: & vivendi ratio
 divino cultui apte respondens. Hinc
 homini vis suppetit regia, & in cuncta
 quæ in terra sunt, imperium inexpugna-
 bile. Postquàm verò ratio illa ratio-
 nalium parens, in hominis animo effigi-
 em incidit ex imagine ac similitudine
 Dei expressam, hominemque profus
 regale animal effecit: uni ex terrenis
 animantibus ei tribuens, ut regnare &
 regnanti parere nosset; utque prologia
 ac proemia spei regni cælestis quod
 nobis promissum est, jam tum ab hac vi-
 ta auspicaretur: cujus gratia ipse adve-
 nit, & cum mortalibus versari ipse ut-
 pote filiorum pater non refugit: sua i-
 psemet excolens semina, & cælestia re-
 novans dona: cælestis regni omnibus
 copiam fore annuntiavit. Cunctos item
 vocavit: hortatusque est ut ad illam in
 cælum profectiōnem prompti ac pa-
 tati essent, vestemque ea vocatio-
 ne dignā sibi compararent. Et inexpli-
 cabili quadam virtute universum terra-
 rum orbem qui Solis radiis illustratur,
 prædicatione sua implevit: terreni re-
 gni similitudine exprimens regnū cæ-
 lorum. Ad quod ipse universum genus
 humanum incitat atque impellit; hac
 fiducia bonaque spe omnibus ostenta.
 Cujus quidem spei hoster hic Deo
 carus Imperator, etiam in hac vita
 fit particeps; quippe qui innatis vir-
 tutibus à Deo exornatus sit, & cælestes effluxus ex illo fonte in animum derivaverit.

CAP. V.

Hhhh ij